

2019 – DOSARELE PATRIMONIULUI (XXXIV): Zorile meșteșugurilor - German trebuia să fie, nu numai după nume, ci și după caracter – ucenicia, concurența și procesele în breslele nobile!

dacă vrei să dormi bine,
mănâncă devreme

Dosarele patrimoniului (XXXIV)

trăsătura națională a breslelor săsești

ucenicii, calfele și maiștri, care vor să fie acceptați, trebuie să fie cinstiți și blânzi, adică după felul german

cană cu capac

Sebastian (1644
Hann 1713)
cel mai mare
maestru
orfevrar și aurar

logică fizică etică

ciboriu

Epicur: plăcerea este începutul și sfârșitul traiului fericit

Doamne îndură-te de noi – Gott sei uns endlich gnädig!

Indigenous Languages

Anul CARTII în ROMANIA
Romanian Villages

Explore a village and discover centuries old architecture and traditional ways of life

despre breslele nobile

Pe teritoriul actual al României, zorile meșteșugurilor au apărut cu mult înaintea apariției breslelor, numeroasele descoperiri arheologice atestând pe lângă agricultură și practicarea mineritului (a aurului, argintului, cuprului, fierului, sării, etc), olarii, argintarii și aurarii geto-daci fiind recunoscuți pentru originalitatea și înalta valoare artistică a produselor. Din cariere locale s-au construit castele romane, iar cerealele, lemnul, lâna, mierea, ceara și produsele de piele și textilele erau produse și „pentru export”. Vasele de pământ ars au definit așa numitele „**terra sigillata**”, ce se deosebeau de „**terrae fimatae**” (terenurile arabile fertilizate cu îngrășămintă) și de „**terrae expartitiae**” (pământurile virgine luate sub cultură).

În evul mediu transilvan meșteșugurile s-au dezvoltat lent, secretele meseriilor fiind păzite cu strășnicie. Din lucrarea dr. Dorin-Ioan Rus - „**Steme și însemne de breaslă din Transilvania**” -, reproducem: «... una din cele mai importante trăsături a breslelor săsești din Transilvania a fost cea națională. În aproape toate articolele de breaslă se găsește hotărârea că numai ucenicii germani pot să fie înscriși. German trebuia să fie, nu numai după nume, ci și după caracter, așa cum scriau șelarii sibieni în articolele lor: „Lehrjungen, Geselle und Meiser, die aufgenommen werden wollen, müssen ehlich und frumes sein, nehmlich teutscher Art” (ucenicii, calfele și maiștri, care vor să fie acceptați, trebuie să fie cinstiți și blânzi, adică după felul german). Ei simțeau că înscrierea de

populații străine, sau numai cu spirit străin ar putea distruge organizarea germană. În acest sens ei aveau exemple instructive înaintea ochilor, putând să dea ca exemplu breslele germane din Cluj, Vinț, Aiud, Deva, unde înregistrarea de maghiari a dus la stingerea caracterului german (...). Viața ucenicului era grea, în cei 4-5 ani „timpul de lucru era de la ora 3 dimineața până la ora 9 seara. Leafă nu primea, abia în ultimul an de pregătire dacă obținea vreo modestă indemnizație”. O concurență acerbă o aflăm la **meșteșugurilor nobile** (aurăritul și argintăritul), produsele - adevărate opere de artă -, fiind înregistrate (astăzi) în patrimoniul cultural mobil. Șt. Pascu argumenta în „**Meșteșugurile din Transilvania până în sec. al XVI-lea**”: «prin tehnica execuției, prin migala pusă în împodobirea obiectelor produse, prin combinarea metalului cu alte elemente, mai ales cu email filigranat. Îndeosebi nodul piciorului de la potire se distinge printr-o bogăție ornamentală remarcabilă: figurile modelate cu mare finețe, dispuse în nișe gotice, dintre care fiecare e o capodoperă; basoreliefurile închise în medalioane în jurul cupei; ornamente în email filigranat, reprezentând flori stilizate, distribuite pe piciorul potirului, etc. (...) produsele meșteșugului aurăritului din Transilvania pot sta cu cinste alături de produsele celor mai vestiți aurari din acea vreme. Aurarii ardeleni confecționau cele mai felurite obiecte, atât pentru nevoile religioase, cât și pentru satisfacerea trebuințelor de lux ale păturilor bogate, pentru nobilimea feudală și pentru patriciatul orășenesc. (...) între **obiectele destinate satisfacerii nevoilor spirituale** (...) pot fi amintite: potirele, crucile, cristelnițele, candelabrele, sfeșnicele, ciboriile, monștrantele, icoanele poleite, etc. **Obiectele pentru luxul și podoabele categoriilor avute ale societății** sînt și mai variate: embleme, cupe, pahare, cești, tacîmuri (farfurii, linguri, furculițe, cuțite), felurite bijuterii și podoabe (salbe, colane, pandative, inele, cercei, agrafe, brățări, coliere, lanțuri), castroane, lighiene, găleți, săbii, pinteni, cîntare, cingători, nasturi, cărți ferecate, etc. Toate acestea erau făcute fie din aur sau din argint, fie din argint sau alt metal suflat cu aur. (...) În unele orașe, aurarii, pe lângă cîștigurile realizate din meșteșugul lor, mai aveau venituri importante de pe urma monetăriei ce funcționa în orașul respectiv, deoarece între monetărie și aurari existau legături strînse.

Conducătorii monetăriei erau aleși dintre meșterii aurari; aceștia se adresau tovarășilor lor pentru lucrările necesare monetăriei: unelte, reparații sau chiar pentru baterea monedelor. De aceea, între unele orașe se duce o luptă dîrză pentru atragerea monetăriei, cum a fost cazul orașelor Cluj și Sibiu, (...). Aurarii sibieni, care pînă pe la mijlocul sec. al XVI-lea nu cunoșteau o concurență serioasă și o rivalitate pentru primul loc, se văd, la un moment dat amenințați în interesele și în poziția lor predominantă, de aurarii clujeni, care, începînd de la mijlocul secolului, au luat o mare ascensiune, mai ales de pe la 1556, cînd monetăria a fost definitiv stabilită la Cluj. Pentru a lovi în rivalul ce-i amenința pozițiile, breasla aurarilor sibieni refuză să dea de lucru mai mult de două săptămîni calfelor maghiare (clujene), care doreau să-și petreacă așa-zisul timp de călătorie (vándorlás, Wanderjahre) la Sibiu pentru a se perfecționa în meșteșugul aurăritului. Aurarii din Sibiu refuză să primească și ucenici clujeni. Drept răspuns la aceste măsuri, aurarii clujeni și-au îndemnat calfele să organizeze manifestații care să atragă atenția opiniei publice, a dietei, a principelui și astfel să poată profita de pe urma acestor agitații. (...) Această ceartă a dat naștere unui lung și necruțător proces între cele două bresle. Actele acestui proces, păstrate în Arhiva Filialei

Acad. R.P.R din Cluj și în Arhivele Statului din Sibiu formează un interesant și bogat material, care singur ar forma un volum».

Dosarul disputei breslelor aurarilor din Sibiu și Cluj este necunoscut marelui public, putând constitui un adevărat best-seller pentru mass-media contemporană; procesele s-au ținut la Sibiu și Cluj, aurarii sibieni și clujeni făcând apel după apel la sentințele, unele pronunțate chiar de principii Transilvaniei: Ștefan Báthory și urmașul lui, Cristofor Báthory. Au fost audiați zeci de martori din orașele Transilvaniei, costisitorul proces finalizându-se prin împăcarea părților (în 1578), aurarii sibieni fiind obligați să plătească cheltuielile de judecată. În „Cronica orașului Sibiu”, Sigerus scria că, în 1602: „orașul bate monezi cu inscripția „**Doamne îndură-te de noi – Gott sei uns endlich gnädig**”; moneda nu există în tezaurul Muzeului Brukenthal, un proprietar al acestei monezi unicat (!?) putându-se considera un om bogat! În centrul Sibiului, turiștii pot descoperi piața „Aurarilor”, aici avându-și - în urmă cu secole -, atelierele mării meșteri, locul nefiind integrat turistic. Puțini mai cunosc opera celui mai mare maestru orfevrar și aurar, slovacul **Sebastian Hann** (1644-1713) devenind - după stabilirea în Sibiu -, meșterul favorit al principiilor Transilvaniei, dar și al principelui C-tin Brâncoveanu. Promovarea operelor meșterilor aurari și argintari ar putea sprijini dezvoltarea turismului românesc, în contextul anului 2019 – Sibiu regiune gastronomică europeană?

În antichitate, decadența și haosul cetății grecești l-au inspirat pe filozoful Epicur (342-270 î.e.n.), împărțind filozofia în **logică** (Kanonika) - pentru a deosebi adevărul de fals, **fizică** (Physika) - pentru cunoașterea filozofică a naturii și **etică** (Ethika) - pentru a înțelege condițiile unei vieți fericite. Epicur a cumpărat o grădină (în nord-estul Atenei) și cu o comunitate de prieteni a întemeiat o școală de filozofie, criteriul adevărului fiind percepția – verificată în practică prin sentimentul de plăcere sau neplăcere. El a afirmat că „**plăcerea este începutul și sfârșitul traiului fericit**”. Tinerii mai cunosc dictonul „**dacă vrei să dormi bine, mănâncă devreme - Ut sis nocte levis, sit cena brevis**”?

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/dosarele-patrimoniului-xxxiv-zorile-mestesugurilor-german-trebuia-sa-fie-nu-numai-dupa-nume-ci-si-dupa-caracter-ucenicia-concurenta-si-procesele-in-breslele-nobile-146342.html>

În: Tribuna, 22 august 2019